

102

L' enamorada del Silenci
=====

Lema: Lege, quæso,

Com cada nit, Lauria espera el silenci. Ha acostat la cadira de braços a la llar encesa, s'hi ha intallat amb les mans plegades damunt la falda.

Al pis de baix, la senyora Gimenez, les minyones i els dispesers fan d'allò més fressa, és com la remor de la ressaca en els baixos fons de la costa. Isolada en el seu illot del primer pis, Laura l'escolta amb l'esperança del Silenci. Ja no és lluny, quan tothom haurà marxat, ell arribarà. Llavors Laura podrà lliurar-s'hi per una estona, el podrà assaborir en tota plenitud.

El riure de Jennik puja en espirals per la caixa de l'escala, la veu de la senyora Gimenez ressona com una nota de fiscorn. Del cantó del menjador dringuen els plats i els coberts i, a la cuina, tintinegen les casseroles.

Es l'hora de sopar, Laura no participa a la reunió dels comensals, ha pres ja el té amb torrades i mantega en la seva habitació.

La senyora Gimenez i els dispesers arrosseguen les cadires fins que resten col·locats cada un al seu lloc. Es com el grinyol dels instruments de corda quan afinen abans de començar el concert.

Les culleres i els plats sopers han encetat el primer moviment de la simfonia domèstica; les boques engoleixen i callen. Però un moment després es sent altra volta la xerradissa, fins que torna el **dringar** de forquilles i **gahivets** damunt la porcellana.

Segueix un solo de la senyora Gimenez: fa pensar en un obligat de fiscorn. S'hi barreja el riure greu de Fefa, el riure estrident de Jennik, la piuladissa de Rosa i de Violet, la veu de contrabaix del professor Amorós... Francis i Mustafà deuen trobar-se també al menjador, invariablement silenciosos: l'estudiant danés i el gat persa són, com ella, devots del silenci.

La simfonia domèstica té un moment wagnerià, s'hi introdueix el tema de la fatalitat i la mort: parla la ràdio. Es l'hora de les notícies, la guerra assola els països veïns. Desde la seva cambra de dalt, Laura no compren les paraules del locutor, només li n'arriba l'eco deformat. Però no cal que li ho recordin; la gran tragèdia continua. Mentre ella, ambiciosa i egoista, amb l'estómac ben folrat de torrades amb mantega, te calent ensucrat, es frissa pel Silenci prop del foc, milers i milers de dones i de criatures afamaades i malaltes fugen dels països devastats i ocupats, s'arrosseguen per les carreteres gelades... Laura ajunta les mans, sospira: "Perdoneu-me, Déu meu." Però en abaixar els ulls l'esguard llisquent se li atura damunt el retrat de Lorenzo. La guerra i el dolor de la humanitat desapareixen en un instant. El món s'omple d'aquesta imatge." Es el seu fill?" preguntava la senyora Gimenez i arremangava el nas devers la fotografia de l'oficial de marina." No, és un amic", responia Laura, mentre tot son ésser s'animava i una veu interior vibrava: "Es la terra, és el cel, és l'univers."

La ràdio ja no dona les notícies. Ara una músiqueta banal barrejada amb la xerradissa i les rialles, arriba a Laura per la caixa de l'escala, a través dels embans. Es tapa les orelles i recorda l'origen de la seva vinguda a aquesta casa: un anunci publicitari: Pensió del Bosc, aire pur, esplèndida vista, tranquil·litat. No havia seguit llegint perquè tots els altres avantatges li semblaven insignificants comparats amb l'aire pur, la bona vista i el silenci. Només en evocar el bosc ja li semblava sentir-ne la flaira, assaborir-ne les mitges llums, oir el ^{xiplet} ~~silenci~~ del merlot i el trinat del rossinyol a la primavera. Havia telefonat immediatament i la senyora Gimenez li responia amb la seva veu - talment de gallina lloca, a través de l'auricular - que era el lloc ideal per a una senyora sola i delicada. No calia afegir més llenya al foc del seu entusiasme: Viure tot l'any voltada d'arbredes! No sentir el rebombori dels tràvies! Amarar-se de perfums selvàtics, de silenci...

Aviat s'era posat d'acord amb la mestressa de la pensió. S'hi havia traslladat de seguida.

L'edifici, un xalet de fusta estil muntanyec amb planta baixa i dos pisos, l'últim dels quals a la mansarda, feia molt bona impressió. La cambra que li oferien era la millor de la casa, de cara a migdia i al bosc, a més a més, al jardí hi havia cinc o sis arbres centenaris d'amples branques majestuosos com si una part de la boscuria s'hagués esquitllat cleda ençà.

Tot era perfecte, depiciósament prometedor però Laura havia oblidat que no viuria sola a la Pensió del Bosc. Aquesta, com és natural, es poblaria a poc a poc d'altres dispesers i la majoria d'aquests serien bellugadissos i xerraires.

La casa s'havia omplert d'estudiantes. Laura no comprenia la predilecció d'aquestes noies per la Pensió del Bosc. Quin atractiu representava per a elles l'allunyament de la ciutat, la proximitat de la boscuria, la tranquil·litat i el silenci? Per a xerrar i riure, escoltar la ràdio, arrossegar cadires i fer petar les portes no calia instal·lar-se a un xalet voltat de jardí en un barri apartat. Però com si la invasió de les universitàries no fos prou, veus aquí que també hi havia arribat una violinista. I ara cal suportar algunes hores diàries els grinyols i els miols del violí, l'estridència de les quintes en afinar-lo, els arpegis i les escales diàries i, sobretot, la personalíssima interpretació de Kreisler i de Sarasate per la senyoreta Alicia.

Laura havia somniat passar els darrers anys de la seva vida en la tranquil·litat del camp, no massa lluny de la ciutat on hi ha metges, clíniques, enfermeres... (Cal admetre que és vella per bé que aquest mot li repugni. Cal admetre que no tragarà a morir i que Déu sap de que morirà) Encara s'estima la vida i la idea de la mort li produeix certa basarda. Evidentment es sent molt jove malgrat els seus setante i pico d'anys. Com

li ha botat el cor en topar-li l'esguard amb la fotografia de Lorenzo! Pot ser el seu gran amor, el Silenci, no és sinó l'eterna protesta contra el món que li ha robat Lorenzo... I en imaginar-se per un moment - s'ho ha imaginat ja mil vegades - el que hauria estat la seva existència al costat de Lorenzo, sent una exaltació inefable com si encara tingués divuit anys, com si tot d'una la vida es presentés davant seu, ample camí amarat de llum i de boniquesa.

No pot seguir tapant-se les orelles perquè el cap i els dits lo fan mal. I altre cop la simfonia domèstica envaeix el món dels seus somnis i el cor, nerviós, li bota dins el pit i li martelleja les temples.

Aquesta nit però és una nit excepcional. Alicia, la violinista, toca a una festa benèfica. Ha convidat a la senyora Gimenez, a tots els dispesers i fins a les minyones. Llevat del professor Amorós que cada vetlla dona un curs a l'Escola del Comerç, (pobre home, amb els seus seixante set anys i aquestes nits tan fredes!) i ella mateixa, que ja fa temps que no surt al carrer, tot-hom ha acceptat amb goig.

Laura es sent feliç ^Dési al rebombori de baix. Ara deuen menjar les postres, és l'alegro final de la simfonia domèstica. Laura sap que no trigarà a estar sola. Es sent tan exaltada d'esperança que fins i tot tem que arri-
qualsevol
bi ~~nigún~~ destorb : algú pot trobar-se malalt, algú pot decidir romandre... Déu meu, feu que no sigui així! Feu que se'n vagin tots i jo pugui gaudir del Silenci!

Els hostes s'escampen per la casa, puguen als pisos. La rialla de Jennik torna a ascendir per la caixa de l'escala. Aviat es repeteix al passadís, esclata desafidora prop la cambra de Laura i, tot seguit es sent l'espatec d'una porta: la terrible Jennik és a la seva habitació.

Ara passen Rosa i Violet; una d'elles diu :

- Xerra massa i no estudia prou.

I ja unes passes més lluny, l'altra comenta:

- No crec que aprobi el dret civil.

Grinyolen i espategen portes, als baixos, al primer pis, a la mansarda. Com una ópera de Donizetti, aquests últims compassos s'exhalen en clams de tempesta: brams i bonior de contrabaixos, esclat de platerets i redobles de tambors.

Fefa puja també a la seva cambra, és l'última, com cada vespre. Fa cruixir l'escala de fusta talment com si s'hi enfilés un elefant. I l'eco dels seus esbufecs, (sembla mentida, tan jove i ja tan voluminosa i pesada) atravessa les portes. Fefa no té mai pressa. Ara pujarà a la mansarda on ocupa una cambra al costat de la de les minyones, però abans de deixar el primer pis, truca a la porta del costat.

- Escolta, Rosa, que no et faria res que vingui al concert amb vosaltres?

I la veu contrariada de Rosa, respon:

- Es clar que no, però afañya't.

Es sent baix, el zumzeig del professor Amorós; abans de sortir dona la bona nit a la senyora Gimenez.

Poquet a poquet se n'iran tots; aviat el silenci entrarà a la casa, es passejarà per les estances, s'instal·larà en la seva, prop del foc. Potser una ratxa de vent espolsarà les altes branques del bosc proper i l'onada s'atansarà, passarà i deixarà la seva harmonia, talment com el ressó d'un orgue. Potser cauràn algunes gotes de pluja menuda sobre el teulat i repicaràn en els vidres i en les espesses branques horitzontals del cedre blau. Qui sap si s'oïrà el grinyol remot del tranvia en girar la cantonada, allà al lluny. Aquestes veus discretes subratllaran la presència del Silenci.

Jennik i Violet es parlen a través de l'embà que separa les dues cambres.

- Estàs llesta, Violet?

- Encara m'haig de calçar.

L'aigua d'una aixeta propera s'aboca a ple raig al rentamans. Jennik torna a cridar:

- Vens, Violet?

La porta de l'armari de Rosa (Laura el sent com si el tingués dins la cambra) grinyola dues vegades. Rosa agafa l'abric i torna a tancar, sur^t al passadís.

- Fefa! Feeefa!

Una de les minyones truca a la porta de la mansarda.

- Senyoreta Josefa, la criden.

Rosa, impacient, es passeja amunt i avall del passadís. Murmura unes paraules per a ella mateixa. Laura creu comprendre: pesada i enutg.

Baten les portes de Violet i Jennik, segueix un doble taconeig barrejat amb exclamacions i rialles. Cruix la grava del jardí i grinyola la porta metàl·lica de la cleda.

Algú baixa del segon pis.

- Gracies a Déu, exclama Rosa.

- Escolta, bufona, qué et sembla més adient: Eussiez-vous et les pantoufles de...

- Deixat de francès, ara.

- Es que haig de presentar el tema demà al matí.

La senyora Gimenez crida per la caixa de l'escala :

- Nenes, cuiteu, farem tard!

Uns minuts després tothom és fora (Francis també deu haver marxat sense que ningú se n'adongui.)

Veus ací el Silenci que arriba: l'univers resta trasbalsat. Res no és el que era un moment abans, les coses inanimades, reviuén, les callades veus es desperten. En la casa buida d'humans la presència immaterial del Silenci

envaeix les estances, les omple del seu misteri, de la seva màgia.

L'aixeta mal tancada d'un rentamans desgrana amb lentitud el rosari de les seves gotes, el pas vellutat de Mustafà fa cruixir lleument la fusta de l'escala, les ungles o les dents d'un ratolí carrisquegen a les golfes i el rellotge de pèndol del menjador acaba de tocar les deu.

Laura es posa una mà al pit com si volgués calmar els batecs massa precipitats del seu cor. Viu un moment extraordinari i volària suspendre el temps, deturar els rellotges i eternitzar aquest instant.

El temps ja no camina, ja no hi ha ahir ni demà, ja no existeix la mort. Laura està a punt d'abastar l'eternitat amb les seves mans trèmules.

L'avia Enriqueta s'ha assegut prop del cosidor. Amb una certa solemnitat obre un dels calaixos, en treu un didal de vori, una agulla amb un gran forat i un cabdell de cotó. L'avia Enriqueta s'hi veu sense ulleres malgrat que ja ha fet vuitanta anys. Es posa a sargir un parell de mitjons de color de cafè. A la panera n'hi ha tot un munt barrejats amb mitges teixides a mà com els nitjons.

- Avia, diga'm un conte d'aquells tan bonics que tu saps!
- Vols el poema de La mare de Don Beltran, La gesta de Roland al Pirineu o A caçar n'és el bon Rei?
- Aquesta, aquesta, avia, m'agrada tant quan l'infant resucita...

I l'avia Enriqueta abandona el sargit i amb sos ulls blaus fits en els de Laura, comença de recitar:

A caçar n'és el bon Rei
 El bon Rei i la Regina
 No roman ningú al palau
 Sino l'infant i la dida.
 L'infant no vol callar
 Ni en bressol ni en cadira
 Sino voreta del foc
 A la falda de la dida...

S'ha sentit fressa baix. Què pot ésser? Una minyona retrassada, Mustafà que ha robat fromatge o fa saltar la tapadora de la llet ?

L'avia Enriqueta s'ha esvaït, potser ja no tornarà més. Els morts fugen dels vius de la mateixa manera que els vius cuiten a desempallegar-se dels morts. Laura torna a mirar al cosidor. Però el cosidor és desert i els ulls se li decanten devers el clavicordi. Seguda prop del teclat hi ^{vell}la tia Claudia; tracta d'acompanyar-s'hi una romàntica melodia

Si vous n'avez rien à me dire
Pourquoi me serrez-vous la main...

si, si, do, re, si, do, re, do, la
si, do, re, fa... mi, re, do, la....

La tia Claudia llueix un vestit de setí color verd d'aigua amb farbalans de blonda. Quan mou els braços per teclejar, el setí cruix i les randes de les mànegues se li enganxen als dits. S'equivoca de nota, s'atura un moment, sospira, hi torna :

si, do, re, re.... re, fa....

Les cordes del clavicordi tenen un so massa sec i metàl·lic. Laura havia, en altres temps, tractat d'executar-hi alguna pessa però li agrada més el piano. Si ha conservat el clavicordi és per la seva forma i la qualitat de la fusta. Fa tan bonic en una habitació!

Laura es sent el cor oprimat, sembla que li costa de respirar. "Les malalties de cor conserven la vida" li ha dit el metge. La vida! I què és la vida? Abans, quan la vida semblava eterna, quan en evocar la mort no pensava mai en la seva, sino en la dels altres, Laura vivia amb l'esperança de la felicitat; es a dir: Lorenzo. Després, quan Lorenzo...

Ha girat l'esguard devers la fotografia de l'oficial de marina i, tot seguit, Lorenzo és al seu costat. Ballen sobre la coberta d'un vaixell escola argentí, al so d'un violí acompanyat pel piano. "Onze graus de latitud sud, senyoreta" La boca de Lorenzo, molt prop del seu rostre, exhala un perfum embriagador, barreja de tabac anglès i de Kumel. "Onze graus de latitud sud." La mà de Lorenzo estreny la seva, li comunica una calor dolça i viril.

En la nit tropical els estels fulguren, es perden en fondàries infinites. La brisa de terra porta flaira de flors i de fruits. La costa es perd en les ombres, únicament s'albira la negra franja de les bosquíries.

"Laura, quin nom més bonic!" El braç de l'oficial de marina apreta un poc més ^{la cintura} ~~el braç~~ de la balladora. Els dos alès es barregen. "A casa em diuen Lorenzo" El violí acompanya aquestes paraules amb la seva melodia: Laura i Lorenzo esdevenen també melodia, floten units per una dolça abraçada. Musica i parella formen un sol element. "Laura, aquest vals és el vals de la meua vida" (Per a ella, tota la vida)

S'ha tret de la pitrera un mocadoret tot perfumat, s'hi aixuga els ulls. Abandona la poltrona i fent tentines, s'encamina devers la calaixera. Tot el cos li tremola i al pit s'hi sent bategar el cor descompassadament. Obre un calaix i en treu una capseta i d'aquesta, una postal, l'única missiva que ha rebut de Lorenzo. " En recordança d'un vals inoblidable, L.G." Res més.

Mai més res.

Per això ha esdevingut l'Enamorada del Silenci.

Laura torna a col·locar la postal a la capseta, agafa amb mà trémula la fotografia de l'oficial. No hi ha ni dedicatòria ni signatura: Lorenzo havia accedit al caprici de Laura però sense voler comprometre's. Els llavis de Laura, a través del vidre, es posen castament sobre els de Lorenzo amb apassionada insistència. Es un llarg bes d'enamorada, és un llarg bes de despedida.

Lorenzo va emmullerar-se amb una criolla. Ara, Lorenzo és vell, com ella.

Laura ha abandonat la fotografia i fent tentines es precipita a la seva poltrona. S'hi deixa caure amb un sospir. Voldria adormir-s'hi i somniar. Recolza el cap al respatl·ler, abandona les mans a la falda. Es sent envaïda per una sensació deliciosa: d'absència, de deslliurança...

El Silenci és prop seu, un silenci absolut i meravellós. Sembla talment que el món es buit, que els humans l'han abandonat. Laura s'hi sent tota

sola amb el Silenci.

El cor se li ha assossegat a la fi, batega més a poc a poc. Sent fred, un fred que comença pels peus i s'enfila pels turmells, li enrampa un poc els dits de les mans, s'esten pels braços fins les espatlles.

Entre les parpelles mig closes, veu les flames, les sent crepitar com a través d'una capa de cotó fluix.

Un gran foc la dida encén
De llenya seca d'alzina
Amb l'ardoreta del foc
La dida s'és adormida.

Ella també s'hi adorm encara que no sent l'escalforeta de la llar.

El Silenci l'acompanya, el Silenci és més fidel que Lorenzo. Se li agenolla als peus, li toca les mans balbes, els llavis freds, el front humit.

A Laura se li han clos les perpelles; el Silenci s'inclina per a besar-les-hi.

=====

El Silenci és prop seu, un Silenci absolut i meravellós. Sembla talment que el món és buit, que els humans l'han abandonat. L'auria s'hi sent tota sola amb el Silenci.

El cor se li ha assossegat finalment, batega més a poc a poc. Sent fred, un fred que comença pels peus i s'enfila per les cames, li enrampa un poc els dits de les mans, s'estén pels braços fins les espatlles. Entre les parpelles mig closes veu les flames, les sent crepitar com a través d'una capa de cotó fluix.

Un gran foc la dida encén
de llenya seca d'alzina.
Amb l'ardoreta del foc
la dida s'és adormida.

Ella també s'hi adorm encara que no sent l'escalforeta de la llar. El Silenci l'acompanya, el Silenci és més fidel que Lorenzo. Se li ageholla als peus, li toca les mans balbes, els llavis freds, el front humíid...

A L'auria se li han clos les parpelles, el Silenci s'inclina per a besar-les-hi.

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
*

Lepsemum vale - - -

Us even too la dide erode
de l'anyer avec d'Alain
and l'arriere del too
in dide e' de uderite

